

ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ БІОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

УДК 929:304.44:621.38

*Володимир Іванович ПОПИК,
Генеральний директор НБУВ,
директор Інституту біографічних досліджень НБУВ,
доктор історичних наук,
член-кореспондент НАН України (Київ).*

ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ЗАВДАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ БІОГРАФІКИ

У статті розглянуті здобутки українських бібліотек у розвиткові біографічних досліджень і біографічно-інформаційної діяльності, зокрема, у підготовці біобібліографічних покажчиків, довідників по особових архівних фондах, формуванні електронних ресурсів біографічної інформації, збагаченні теоретичних і методичних засад біографістики як спеціальної історичної дисципліни та біобібліографії. Увага приділена завданням інтеграції зусиль бібліотек, наукових установ, навчальних закладів, видавництва та інформаційних корпорацій у створенні друкованих і електронних інформаційних ресурсів, які б широко розкривали історичний і сучасний креативний людський потенціал України.

Ключові слова: біографіка, біографістика, біобібліографія, біографічно-інформаційна діяльність, електронні ресурси біографічної інформації.

The article reviews the achievements of Ukrainian libraries in development of biographical research and biographical information activity, including preparation bibliographic indexes, directories through personal archives, forming electronic resources biographical information, enriching the theoretical and methodological foundations of biographical studies as a special historical discipline and bibliography. Attention is paid to the task of integrating the efforts of libraries, research institutions, educational institutions, corporations, publishers,

and information to create printed and electronic information resources that would broadly disclose historical and contemporary creative human potential of Ukraine.

Keywords: 'biographica', historical and biographical studies science, biobibliography, biography and information activities, electronic resources of biographical information.

В статье рассмотрены достижения украинских библиотек в развитии биографических исследований и биографически-информационной деятельности, в частности, в подготовке биобиблиографических указателей, справочников по личным архивным фондам, формировании электронных ресурсов биографической информации, обогащении теоретических и методических основ биографистики как специальной исторической дисциплины и биобиблиографии. Внимание уделено задачам интеграции усилий библиотек, научных учреждений, учебных заведений, издательств и информационных корпораций в создании печатных и электронных информационных ресурсов, которые широко раскрывали бы исторический и современный креативный человеческий потенциал Украины.

Ключевые слова: биографика, биографистика, биобиблиография, биографически-информационная деятельность, электронные ресурсы биографической информации.

Упродовж 2013–2015 рр. Інститутом біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі — ІБД НБУВ) було вивчено історичний досвід, сучасні здобутки та проблеми і перспективні завдання діяльності бібліотек як центрів інтеграції, опрацювання та поширення біографічної інформації¹. Одержані в процесі цього дослідження результати широко представлені у декількох розділах монографії [31]² та інших працях В. І. Попика [27, 30, 32], серії статей науковців ІБД — С. М. Ляш-

---

¹ Тема НДР «Бібліотеки як центри формування ресурсів біографічної інформації». I кв. 2013 – IV кв. 2015 рр. Науковий керівник чл.-кор. НАН України В. І. Попик, основні виконавці: д. і. н. Т. І. Ківшар, кандидати історичних наук Н. І. Любовець, О. М. Яценко, С. М. Ляшко, Н. П. Марченко, О. В. Бугаєва.

² Див. розділи: 3.3. Місце і роль бібліотек у інтеграції та поширенні ресурсів біографічної та біобібліографічної інформації. – С. 282–295; 4.2. Здобутки і завдання українських бібліотек в інтеграції та поширенні ресурсів біографічної та біобібліографічної інформації. – С. 326–341; 5. Концептуальні засади та перспективи подальшого розгортання вітчизняних ресурсів біографічної інформації в умовах динамічного розвитку електронного інформаційного простору. – С. 343–417.

ко [18], Т. І. Ківшар [9, 10], Н. І. Любовець [14–17], О. М. Яценка [38, 39], Н. П. Марченко [20–22], С. В. Муріної [25], опублікованих у «Бібліотечному віснику», одинадцятому та дванадцятому випусках збірника «Українська біографістика», інших фахових виданнях. Зазначені напрацювання, здобуті на основі ретельного аналізу значного кола опублікованих та електронних джерел (насамперед — контенту інформаційних порталів і сайтів великих і малих бібліотек, зокрема й тих, що підпорядковані установам науки і культури, закладам освіти) стали певним етапом розвитку теорії та методики вітчизняної біографістики, бібліотекознавства та науки про соціальні комунікації, важливим для формування засад подальшої практичної діяльності, виходу на вищий рівень біографічно-інформаційної роботи.

На нашу думку, досягнуте останніми роками потребує концептуального узагальнення, чіткого окреслення принципів зрушень, які відбулися у самій постановці та вирішенні теоретичних і практичних проблем, визначенні нових підходів до розуміння принципів і завдань біобібліографічної, біографічно-інформаційної, дослідницької роботи бібліотек як провідних закладів гуманітарної культури, центрів соціальних комунікацій. У цій статті, по змозі уникаючи зайвого заглиблення у конкретику здійснених досліджень, ми намагатимемося на їхній основі підбити певні підсумки щодо осмислення досягнень і невирішених проблем вітчизняної бібліотечної біографіки та біобібліографії, визначити нові актуальні напрями роботи, запропонувати інноваційні підходи до вирішення бібліотеками теоретичних, методичних і практично-прикладних завдань збирання та систематизації біографічної інформації, пропаганди біографічних знань серед різних категорій читачів і користувачів бібліотечних електронних ресурсів.

У чому полягають новизна і теоретичне та методичне значення одержаних результатів? Насамперед здійснене у межах досліджуваної теми узагальнення світового та вітчизняного досвіду діяльності бібліотек із інтеграції та поширення біографічних знань переконливо довело, що справа біографічної інформації завжди була, є і буде одним із найважливіших напрямів бібліотечно-інформаційної роботи. Саме бібліотекам належить провідна роль у цій галузі

гуманітаристики. Як провідні центри соціальних комунікацій вони й нині виступають у сфері біографічної інформації ключовими осередками, оскільки об'єднують у своїй діяльності збереження та поповнення інформаційної бази біографіки (рукописні, книжкові та газетні фонди, інші документи на традиційних і сучасних електронних носіях), її систематизацію та розкриття змістового наповнення (каталоги, картотеки, колекції, бази даних), здійснюють біобібліографічне забезпечення біографічних досліджень і підготовки довідкових видань, значною мірою зосереджують у себе вивчення та публікацію творчої спадщини, архівів в бібліотек діячів науки, освіти та культури, формують електронні ресурси біографічної інформації, все більше пов'язані останнім часом із повнотекстовим представленням документів і літератури за персоналіями. Нарешті, саме бібліотеки, завдяки своїй науковій і краєзнавчій роботі є дієвими центрами об'єднання зусиль установ і організацій, громадських осередків, окремих фахівців і аматорів біографічної дослідницької роботи, пропаганди спадщини та досягнень видатних співвітчизників, використання біографічних знань у культурно-освітній діяльності, реалізації суспільно значущих історико-меморіальних проектів.

Здійснені дослідження повною мірою виявили, що біографічно-інформаційна та наукова дослідницька діяльність бібліотек позначена широтою, у багатьох випадках — універсальністю проблемно-тематичного діапазону, у той час як наукові установи академічного профілю, навчальні заклади, архіви, музеї, наукові товариства і громадські організації, котрі провадять історико-біографічні, літературно-біографічні та краєзнавчі біографічні дослідження лише у межах пріоритетної для них тематики, зосереджуються переважно на постатях відомих діячів історії та культури, представниках суспільно-політичних рухів, певних професій, регіонів. Аналіз інформаційно-комунікативних процесів засвідчує, що насамперед бібліотеки є тими установами науки та культури, які взмозі дати суспільству найповніші науково вивірені уявлення про людські обриси світової та національної історії та культури, науки, освіти, зрештою — усіх сфер життєдіяльності суспільства, ґрунтуючись при цьому на охопленні дуже значних за чисельністю представ-

лених персоналій матеріалах. У цьому вони дещо подібні до архівних установ. Однак фонди архівів містять первинну, доступну для опрацювання лише фахівцям інформацію, тоді як фонди бібліотек поєднують інформацію усіх рівнів і доступні широкому загальному читачів, а тепер, усе більше, і віддалених користувачів їхніх електронних ресурсів. Жодні інші наукові, освітні, культурні, інформаційні інституції не виконують і не можуть виконувати зазначених широких науково-інформаційних, комунікативних функцій (та й не ставлять перед собою подібних завдань у силу іншого профілю своєї роботи).

Зазначені висновки є для дослідників-біографістів і фахівців бібліотечно-інформаційної сфери вагомим аргументом проти побутування в українському суспільстві рецидивів давно відкинутих у зарубіжному світі уявлень, ніби за доби інформаційної революції інтеграція та поширення знань (зокрема гуманітарних, біографічних) може успішно здійснюватися цілком поза бібліотечною системою, виключно зусиллями суто електронних, переважно недержавних, комерційних інформаційних центрів і осередків. На наше глибоке переконання, навпаки, на всебічну підтримку з боку держави та інституцій громадянського суспільства заступують саме бібліотеки, чия робота у напрямі інтеграції, опрацювання та поширення біографічної інформації у загальнонаціональному, галузевих і регіональних планах відповідає не лише викликам часу, а й важливим завданням розвитку гуманітарної культури та зміцнення громадянської згуртованості суспільства.

Виявлено, що центром тяжіння, навколо якого обертається вся дослідницька та видавнича робота у галузі історичної та літературної біографіки, є бібліографічна діяльність бібліотек, яка становить серцевину їх інформаційних функцій. При цьому важливо пам'ятати, що власне *бібліографія*, як і наукова *біографіка* мають спільне коріння — вони історично виростили з *персональної бібліографії* (або *біобібліографії діячів науки і освіти*), що зародилася у Середньовіччі та набула розвитку за Нової і Новітньої доби. Цей органічний зв'язок зберігався впродовж століть, оскільки за доби друкарської культури лише розвинута система бібліографії могла пов'язати воедино численні напрацюван-

ня біографічного жанру: наукові праці, літературні біографічні твори, публікації документів і матеріалів. Нині, за доби Інформаційної революції, саме на основі досвіду й практики цієї бібліотечно-інформаційної, насамперед — біобібліографічної роботи постало формування універсальних, національних, галузевих і тематичних, регіональних електронних ресурсів біографічної інформації. Сучасні бібліотечно-інформаційні технології дали змогу поєднати у них біобібліографічну матрицю зі створенням персональних біографічних колекцій і представленням повнотекстових бібліотек документів і матеріалів. Так інформаційна революція знову поєднала два напрями біографічної дослідницької та видавничої роботи — створення довідкових біографічних і біобібліографічних праць та підготовку наукових і літературних біографічних публікацій.

Завдяки цьому нині на інформаційних порталах і сайтах бібліотек зосереджено чи не найціннішу за рівнем вивірності та достовірності, добре опрацьовану у науковому та методичному плані частину електронних історико-біографічних ресурсів. Яскравими прикладами цього можуть бути всесвітньо відомі колекції «Пам'ять Америки», матеріалів із родинної історії та генеалогії, меморіальні зібрання президентів США на інформаційному порталі Бібліотеки Конгресу США. Із вітчизняної бібліотечної практики — електронні колекції, присвячені Тарасові Шевченку та Володимирові Вернадському, бази даних за персоналіями відомих українських учених, а також науково-інформаційний проект «Український національний біографічний архів», що розбудовуються нині на порталі НБУВ. Подібні за принципами побудови ресурси створюються нині й галузевими науковими бібліотеками України, в регіональному аспекті — численними великими та малими бібліотеками в усіх куточках України.

Хоча значна маса електронних ресурсів біографічної інформації формуються нині поза межами бібліотечних установ — інформаційними компаніями, державними, громадськими, науковими, діловими організаціями та об'єднаннями, справді вдалими з погляду інформаційного наповнення та структурної організації вони стають лише за умови якомога ґрунтовнішого використання теоретичних і

методичних напрацювань бібліотекарів (інколи навіть незалежно від того, чи усвідомлюють це повною мірою їхні упорядники, котрі часто не задумуються над джерелом походження тих чи інших практичних підходів і методичних приписів). І навпаки, ігнорування нагромадженого бібліотеками досвіду науково-інформаційної роботи призводить до прикрих помилок і недоробок, які суттєво знижують пізнавальне значення створюваних, по-суті, упорядниками-аматорами електронних ресурсів біографічної інформації. Зазначене особливо відчутно у біографічних розділах численних комерційних електронних бібліотек, позначених відсутністю систематизації, надійних пошукових систем, випадковістю або й певною тенденційністю добору контенту. Бібліотекарі-професіонали називають подібне «звалищами книжок». Подолання подібних явищ вимагає поширення методичного впливу бібліотек на всю інформаційну сферу, власне, з огляду на сучасні реалії інформаційного простору — спільного просування вперед скоординованими зусиллями.

Загалом вивчення проблеми співвідношення між сучасною бібліотечною та «позабібліотечною» біографікою дало змогу дійти низки висновків, які мають загальне методологічне значення для справи інтеграції та поширення соціогуманітарного знання за доби електронних комунікацій. Йдеться про необхідність переходу бібліотечних фахівців від парадигми «бібліотекоцентризму», уявлень про самодостатність бібліотечної системи як провідного центру соціальних комунікацій, до нового осмислення та реалізації ролі бібліотечних установ у значно ширшому колі освітніх, наукових, інформаційних, управлінських інституцій, недержавних інформаційних центрів і громадських ініціатив.

Зокрема, здійснені нами дослідження дали змогу повному осмислити проблеми співпраці бібліотек у інтеграції та поширенні біографічної інформації з інформаційно-видавничим сектором. На значному фактичному матеріалі було розкрито, що саме бібліотеки своєю потужною науково-інформаційною підтримкою (фонди, каталоги, бази даних, друкована й електронна біобібліографія, електронні колекції) забезпечують реалізацію численних проектів створення ресурсів біографічної інформації видавництвами та корпо-

раціями й осередками, котрі створюють електронні продукти. Класичним прикладом цього стало тісне переплетіння роботи Видавничого дому «К. Г. Заур» (Мюнхен, Німеччина) — творця унікального багатотомного друкованого «Всесвітнього біографічного архіву» з провідними німецькими бібліотеками та світовими інформаційними корпораціями, що дало змогу на базі книжкового видання створити електронну «Всесвітню біографічну інформаційну систему», що використовується нині майже виключно через бібліотечну систему. Власне «Заур» — одне з провідних світових видавництв, які працюють насамперед у інтересах великих наукових бібліотек, словникова й енциклопедична продукція яких призначена саме для використання у їх стінах. Подібна тенденція до поширення своїх напрацювань через мережу бібліотек давно стала визначальною в роботі багатьох видавничо-інформаційних корпорацій. У нинішніх умовах значна вартість розбудовуваних ними електронних баз даних і архівів обумовлює те, що вони від початку розраховані на використання у стінах великих бібліотек, а не окремими індивідуальними споживачами на ринку електронної інформації. Найвідомішими у світі прикладами подібних інформаційних продуктів є створені у США величезні за обсягом електронні покажчики: «Майстер-індекс біографії і генеалогії» (Biography & Genealogy Master Index, BGMI), що нині містить стислі відомості про 13 млн. людей [41]; «Американська національна біографія» (American National Biography, ANB) [42]; «Біографічний ресурсний центр» (Biography Resource Center, BRC) [44], дані якого охоплюють більше 150 тис. відомих особистостей із усіх регіонів світу; «Літературний ресурсний центр» (Literature Resource Center, LRC) [43]. Нині усі вони є доступними практично у кожній великій зарубіжній публічній чи науковій університетській бібліотеці. Так само на інформаційній підтримці бібліотек, тісній кооперації з ними зусиль значною мірою ґрунтуються найрізноманітніші пізнавальні, культурно-освітні біографічні проекти друкованих і електронних ЗМІ, медіа-корпорацій, які набувають останнім часом всі більшого поширення й популярності серед широкого загалу.

Аналіз цих здобутків і новітніх тенденцій у розвитку інформаційної сфери переконливо свідчить на користь

того, що й українським бібліотекам у їх біографічно-інформаційній і біобібліографічній діяльності необхідно рухатися у бік всебічної розбудови партнерської співпраці з науково-дослідними установами, закладами освіти, музеями, архівами, видавничими та інформаційними центрами, редакціями наукових періодичних видань, засобами масової інформації, державними установами та громадськими організаціями, приватними ініціативами, до кола інтересів яких входить збирання та поширення історико-біографічної та актуальної сучасної біографічної інформації, використання її у суспільно-політичному житті, навчальній і виховній роботі.

Важлива роль у розвиткові бібліотечної біографіки належить власній науково-дослідній і видавничій роботі бібліотек. Вона розгортається за кількома взаємопов'язаними напрямками: на ниві біобібліографії; розкриття власних фондів і колекцій; публікації документів і матеріалів, присвячених визначним діячам науки, освіти і культури, окремих галузей господарської та суспільної діяльності (педагогіка, медицина, сільське господарство та ін.); формування на цій основі електронних ресурсів наукової біографічної інформації. Авторів цієї статті вже доводилося окреслювати найважливіші здобутки за цими напрямками НБУВ, Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника, Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, Національної наукової медичної бібліотеки України, Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки України імені В. Г. Заболотного, провідних регіональних бібліотек України [29].

Нині комплекс перспективних напрямів бібліотечної біографіки, що охоплює весь її видовий і проблемно-тематичний діапазон, найповніше представлений в Україні насамперед розробками та публікаціями НБУВ. Це повністю відповідає універсальному спрямуванню діяльності бібліотеки, багатству та цінності фондів і колекцій, зокрема архівних і рукописних, наявності розвинутих наукових шкіл у галузі національної бібліографії, архівознавства, досліджень рукописної спадщини, а також історичної біографістики. Багато у чому напрацювання НБУВ виступають нині як орієнтир для широкого кола бібліотек-партнерів і як поле експери-

менту щодо можливих спрямувань розвитку вітчизняної бібліотечної біографіки.

НБУВ продовжує давню традицію персональної бібліографії, започатковану більш як півстоліття тому її участю у підготовці рекомендаційних бібліографій і серії «Бібліографія вчених Української РСР», що видається дотепер. В останні десятиліття, позначені бурхливим піднесенням в Україні біографічного книговидання, ІБД НБУВ розгорнув програму систематичного виявлення всього репертуару українських книжкових біографічних публікацій. Зусиллями О. М. Яценка та Н. І. Любовець до цього часу опрацьовано та опубліковано два випуски бібліографічного покажчика «Джерела української біографістики», що хронологічно охоплюють довідкову біографічну літературу за період від середини ХІХ ст. до 2003 р. [12, 13]. Нещодавно опублікований третій випуск серії — покажчик вітчизняної персональної бібліографії діячів науки, освіти і культури від її започаткування у 50-х рр. ХІХ ст. до сьогодення [40].

Так само успішно персональна бібліографія розвивається зусиллями Відділу національної бібліографії НБУВ, яким до 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка була започаткована тритомна Шевченкіана. Результатом цієї роботи стало видання унікального за охопленням матеріалу покажчика літературних творів Кобзаря, виданих 66 мовами світу [36]. Продовженням серії має стати видання бібліографії досліджень про Тараса Шевченка.

Упродовж десятиліть НБУВ зібрані унікальні картотеки персоналій державних і громадських діячів, провідників науки, культури, літератури та мистецтва, підготовлені та опубліковані фундаментальні путівники по особових архівних і рукописних фондах Інституту архівознавства [5] та Інституту рукопису [26], каталоги документів і матеріалів М. С. Грушевського [6], Б. Д. Грінченка [1], численні монографічні праці (О. П. Бодак, С. В. Булатової, Н. М. Зубкової, Л. В. Івченко, Т. І. Ківшар, І. А. Сергеевої, О. П. Степченко, Г. М. Юхимця), присвячені дослідженню родових книжкових колекцій та архівної спадщини видатних діячів вітчизняної науки і культури у фондах НБУВ, інших бібліотек та архівів. Новим напрямом досліджень стала реконструкція українськими біографістами «групової біографії» представників

наукових осередків (С. М. Ляшко) [19] та членів Музичного товариства імені Леонтовича (О. В. Бугаєва) [3].

Практично всі праці науковців НБУВ останніх років доступні у повнотекстовому вигляді на інформаційному порталі НБУВ. Нині розпочате ретроспективне оприлюднення публікацій минулих десятиліть. Із відкриттям у 2013 р. оновленого порталу НБУВ, розробленого К. В. Лобузінюю, на ньому розміщені також каталоги кількох сотень особових архівних фондів, що зберігаються в Інституті рукопису та Інституті архівознавства НБУВ.

Окремий інтерес становить досвід НБУВ із підготовки документальних та археографічних публікацій спільно з провідними академічними інститутами історико-культурного профілю. Серед подібних видань особливе місце належить п'яти випускам незавершеного свого часу В. Л. Модзалевським (1882–1920) п'ятого тому «Малоросійського родословника», опрацьованим зусиллями вчених Інституту рукопису НБУВ, інститутів української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського та історії України НАН України під керівництвом Г. В. Боряка на основі рукопису, що зберігся у фондах НБУВ [24]. Упродовж останніх років традицію спільної реалізації великих науково-видавничих проектів було продовжено підготовкою та випуском НБУВ до 150-річчя В. І. Вернадського семи томів із його майже двадцяти-томної академічної серії «Вибраних праць», у яких біографія вченого розкривається у його зв'язках із Україною, зокрема у листуванні з земляками. У 2014–2015 рр. науковцями Інституту біографічних досліджень напрацьований біобібліографічний розділ «Дослідники Сходу і Півдня України» до спільної з Інститутом історії України НАН України двотомної праці, що розкриває український погляд на проблему східних і південних регіонів України.

Важливим для сучасної вітчизняної бібліотечної біографіки досвідом стало розгортання на інформаційному порталі НБУВ баз біографічної та бібліографічної інформації, присвячених постатям діячів науки — наших сучасників. Першою з них став розбудований наприкінці 90-х рр. минулого століття під керівництвом Л. Й. Костенка ресурс «Наукові біографії вчених України». З часом, зважаючи на технічну застарілість платформи, він почав втрачати пріо-

ритетиність на тлі досконаліших зарубіжних зразків (скажімо, електронної системи «Наука Білорусі»), проте було очевидним, що у повністю переформатованому вигляді може і повинен стати відправною точкою для подальшого вдосконалення справи формування інтегрованої в межах України розподіленої загальнонаціональної інформаційної системи, покликаної широко та всебічно розкрити науковий потенціал країни. Закономірно, що нині проект знайшов сучасне, досить яскраве продовження у формуванні на принципово новому системотехнічному рівні персональних бібліометричних профілів вітчизняних учених у інформаційній базі «Бібліометрика української науки». Визначальною особливістю такого ресурсу на порталі НБУВ є поєднання автоматизованого збору та представлення постійно поповнюваної бібліографії публікацій учених, даних про їх цитування, рейтинги науковців, склад дослідницьких колективів за окремими напрямками, з представленням повнотекстових електронних версій публікацій праць учених, а в перспективі також аналітичних і реферативних матеріалів. Зазначені можливості з погляду дослідників-біографістів є надзвичайно важливими для збору матеріалів і розкриття наукових біографій учених — наших сучасників, а з погляду наукознавців — для докладного аналізу стану науки в Україні за багатьма прийнятими у світовому наукознавстві параметрами, вивчення внутрішніх взаємозв'язків у науковому середовищі, становлення, розвитку та результативності діяльності окремих наукових шкіл, в кінцевому підсумку — для обґрунтування науково-технічної політики держави з визначення та підтримки пріоритетних наукових напрямів.

Вагоме значення для перспектив розвитку бібліотечної біографіки має відкриття на порталі НБУВ спеціалізованого сайту (в перспективі — самостійного порталу) «Українського національного біографічного архіву» (далі — УНБА), над наповненням якого нині працює ІБД НБУВ. У нинішньому вигляді ресурс пристосований для доступу не лише зі стаціонарних комп'ютерів, а й різноманітних мобільних пристроїв, що сприятиме розширенню кола його користувачів і збільшенню інтенсивності використання матеріалів. При цьому пропрацьовуються питання забезпечення оператив-

ного зв'язку УНБА з загальним універсальним електронним бібліотечним ресурсом НБУВ. Це дасть змогу читачам зручно переходити від біографічних довідок до каталогів і, у перспективі, до повнотекстових публікацій із консолідованого ресурсу. Передбачається, що УНБА зможе стати органічною частиною електронної бібліотеки «Україніка», над формуванням якої НБУВ розгортає роботу. Йдеться як про загальний зв'язок, так і про те, що скажімо, в «Україніці» буде сформований розділ «Український мемуарій».

Проект подальшого розгортання порталу УНБА передбачає створення на його основі розподіленої бібліотеки біографічної літератури (із доступом до фондів сторонніх електронних бібліотек) і відкритого архіву біографічних матеріалів, розбудову на базі УНБА віртуальної творчої лабораторії дослідників-біографістів із усіх регіонів України та зарубіжжя зі створенням персональних сторінок кожного автора та можливостей для розвитку горизонтальної координації досліджень між ними.

Водночас у в концептуальному розумінні формування УНБА як фундаментального наукового ресурсу біографічної інформації не передбачає перетворення його на єдиний, «головний» осередок концентрування історико-біографічної інформації країни, оскільки це суперечить інформаційній парадигмі нашої доби, заснованій на розмаїтті інформації та розподіленості й асиметричності поповнення її ресурсів. Призначення УНБА — виступати інтегратором усього розмаїття інформаційних ресурсів, путівником-навігатором по них.

Зазначені принципи сповна реалізуються у самій НБУВ, де поряд із УНБА існують згадані раніше ресурси-путівники архівними та рукописними фондами. У 2013 р. К. В. Лобузіною до 150-річчя від дня народження В. І. Вернадського створена принципово нова, порівняно з існуючою раніше, модель електронного архіву великого вченого. Зазначена розробка може слугувати системотехнічною основою для розгортання електронних архівів і колекцій інших видатних діячів України. Так, у 2014 р. на її базі була створена меморіальна колекція Тараса Шевченка на основі матеріалів із фондів НБУВ. Подібні приклади доводять, що саме великим бібліотекам із їхніми значними можливостями та багатими методичними й практичними традиція-

ми інтеграції, систематизації та представлення документів і матеріалів на різних видах носіїв, по-праву може належати провідне місце у формуванні електронних історико-меморіальних, біографічних інформаційних ресурсів.

Значними є напрацювання у галузі довідкової біографіки та біобібліографії Львівської національної наукової бібліотеки України імені Василя Стефаника. Йдеться зокрема про створену Центром дослідження періодики (нині — Науководослідний інститут пресознавства ЛННБ) під керівництвом члена-кореспондента НАН України М. М. Романюка багатотомну біобібліографічну серію «Українська журналістика в іменах» [32], яка фактично являє собою багатотомний словник діячів вітчизняного суспільно-політичного та культурного руху. Не менше значення мають підготовлені цією бібліотекою численні персональні біобібліографічні покажчики, присвячені видатним діячам освіти, науки і культури, суспільно-політичного життя західноукраїнських земель. Та проблема полягає у тому, що на відміну від більшості провідних бібліотек України Львівська національна наукова бібліотека України імені Василя Стефаника не приділяє достатньої уваги публікації електронних версій своїх видань на власному інформаційному порталі, що робить їх мало доступними читачеві.

Дослідницькі напрацювання, друкована та електронна біографіка інших провідних наукових бібліотек України поступаються зробленому у НБУВ та ЛННБ за масштабами та видовим різноманіттям, однак позначені високим науковим рівнем і цільовим спрямуванням, що є дуже важливим для забезпечення інформаційних потреб окремих газузей знань і суспільної практики. Так, Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського видаються бібліографічні серії «Видатні педагоги світу», «Академіки НАПН України» та «Ювіляри НАПН України»). Разом із ними на сайті бібліотеки розміщений структурований ресурс «Педагоги-новатори України» та переліки всіх біобібліографічних покажчиків, підготовлених установами мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Національною науковою медичною бібліотекою України опубліковано серію біобібліографічних словників «Медицина в Україні. Видатні лікарі» [23], а також розгорнуто на веб-

сайті бібліотеки електронні біобібліографії вчених у галузі медицини. Значна робота з підготовки біографічних нарисів і біобібліографій відомих учених-аграріїв здійснюється Національною науковою сільськогосподарською бібліотекою НААН України та іншими бібліотеками установ сільськогосподарської науки і освіти (серії «Біобібліографія вчених-аграріїв України», «Біобібліографія діячів сільськогосподарської науки України» (Херсонський державний аграрний університет).

Окремим важливим напрямом наукових досліджень провідних бібліотек України все більше стає бібліотекознавча біографіка — вивчення історичної спадщини та досвіду визначних вітчизняних діячів бібліотечної справи — бібліотекознавців, бібліографів. У цьому напрямі у НБУВ плідно працює Т. І. Ківшар [7, 8, 11]. Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського кілька років тому під керівництвом П. І. Рогової було розгорнуто формування електронного інформаційно-бібліографічного ресурсу «Видатні бібліотекознавці, бібліографознавці, книгознавці та документознавці України та світу». Національною парламентською бібліотекою України в минулі роки підготовлені та видані три випуски біографічного довідника «Українські бібліографи: Біографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія» (Київ, 2008–2011). Бібліотекознавчій біографії належить помітне місце і в створюваній НПБУ спільно зі спеціалістами інших бібліотек України електронній «Бібліотечній енциклопедії». Науковцями Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка опубліковані збірники документів і матеріалів та біобібліографічні покажчики, присвячені відомим діячам бібліотечної справи Л. Б. Хавкіній [2], Б. О. Боровичу [4], С. Б. Шоломовій [35].

Важливими центрами бібліотечної біографіки є університетські бібліотеки. Вони зосередили зусилля найперше на розкритті спадщини засновників вищих навчальних закладів, їхніх відомих вихованців, а також досягнень провідних учених-сучасників. Як правило, підготовка біографічних і біобібліографічних праць супроводжується публікацією їхніх повних версій в Інтернеті.

Так, Науковою бібліотекою Одеського національного університету імені І. І. Мечникова підготовлені два видання

біографічного словника «Професори Одеського (Новоросійського) університету» [34]. Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка сформувала на своєму веб-сайті електронні зібрання творів першого ректора М. О. Максимовича, а також М. П. Драгоманова, що є основою для подальшого розгортання в електронному форматі спадщини видатних вчених університету. Серед наукових здобутків інших університетських бібліотек слід особливо відзначити напрацювання Наукової бібліотеки Ніжинського державного університету імені М. В. Гоголя, якою підготовлено бібліографії праць учених Ніжинської вищої школи та розгорнуто на своєму веб-сайті ресурси їх оригінальних документів і матеріалів. Загалом університетські бібліотеки ще не вийшли на той рівень реалізації власних науково-дослідницьких можливостей у сфері біографіки та біобібліографії, який нині обумовлений об'єктивно необхідністю висвітлення та пропаганди історії та сучасних досягнень вищих навчальних закладів. Певною мірою це пов'язано з тим, що університети здебільшого створюють з цією метою спеціалізовані дослідницькі центри (як ось у Національному університеті «Києво-Могилянська академія»). У цьому сенсі звертає на себе увагу недостатність координації роботи бібліотек із подібними осередками. Щоправда, бібліотеки досить широко представляють на своїх веб-сайтах електронні версії біографічних досліджень університетських учених.

Біобібліографічній діяльності публічних бібліотек України притаманне переважно інше спрямування — її метою є створення головним чином рекомендаційних довідників, присвячених видатним діячам культури і мистецтва України, нерідко — у регіональному розрізі, розрахованих на освітянську сферу та широкий читацький загал. Особливо широким є репертуар бібліографічних довідників творів українських письменників і літератури про них, опублікованих Національною парламентською бібліотекою України. Серед цього доробку чимало оригінальних ґрунтовних видань. Одеською національною науковою бібліотекою імені М. Горького опубліковані книжковими та електронними виданнями серії персональних біобібліографічних покажчиків «Вчені Одеси», «Письменники Одеси», «Літературна Одеса»,

а також тематичні серії «Вчені вузів Одеси» (наприклад, «Геологи. Географи», «Математики. Механіки», «Фізики — астрономи» тощо). Науковцями Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка, крім згадуваних уже біобібліографій відомих українських бібліотекознавців, підготовлені видання серії «Повернені імена», присвячені низці письменників «Розстріляного відродження». Подібна робота, хоча й у менших масштабах, здійснюється також багатьма обласними публічними бібліотеками.

Бурхливий розвиток біографічно-інформаційної справи загалом і в бібліотечних установах зокрема, піднесення біографічно-дослідницької творчості впродовж останніх років особливо гостро поставили питання про її належне теоретичне та науково-методичне забезпечення, а також прогнозування оптимальних шляхів подальшого розвитку. Значну роль у цій справі покликані відігравати провідні наукові бібліотеки, їхні вчені та спеціалісти інформаційно-комунікативної сфери. Реалії є такими, що поза стінами бібліотек в Україні розробляються лише загальні філософсько-антропологічні та культурологічні, а також, певною мірою, прикладні політологічні аспекти біографічної дослідницької та інформаційної справи. Теорія та методика історико-біографічних і літературно-біографічних студій розробляються зовсім недостатньо. Попри це стихійність і кустарництво, довління застарілих стереотипів у історико-культурологічному сегменті дослідницького та інформаційного простору України все ще відчутно дають про себе знати. Зазначене обумовлено цілим комплексом проблем, серед яких власне біографічно-інформаційної справи стосуються помітний консерватизм наукового середовища дослідників-біографістів, значна частина яких тяжіє до старих «класичних» форм роботи, їх недостатня обізнаність із сучасними провідними тенденціями розвитку біографічних досліджень і ресурсів у світі, новітніми методичними та технологічними підходами, тобто — тими реальними можливостями, які вже запропоновані інформаційними технологіями, а також, зрозуміло, брак коштів, організаційних і технічних можливостей. Та час настійно диктує нові вимоги. Зокрема для тих, хто працює у сфері біографічних досліджень, біобібліографії, вже неприпустимим є проходити

повз зрушення, які відбулися у системах автоматизованого формування контенту й інтелектуального пошуку (зокрема і на інформаційному порталі НБУВ), що дає змогу оперативно формувати та аналізувати біографічні та біобібліографічні матеріали, випукло розкривати персоналії вчених, їх доробок, наукові зв'язки. Значення цих інтелектуальних зрушень для вивчення людського потенціалу України, наукових біографій учених ще тільки належить усвідомити.

Як приклад, що спонукує до серйозних роздумів і конструктивних дій, нагадаємо також: практично жоден із інформаційних сайтів українських наукових установ і навчальних закладів, розкриваючи персональний склад учених і спеціалістів, не охоплює всього кола інформації, конче необхідної для презентації їхніх досягнень і можливостей, наукових зв'язків, участі у престижних наукових проектах, що є надзвичайно важливим для глибшої інтеграції вітчизняної науки, освіти і культури у європейський та світовий простір.

В Україні теоретичні проблеми історичного досвіду та сучасного розвитку біографіки, біографістики як спеціальної історичної дисципліни, біобібліографії, а також методичні та практичні організаційно-технічні питання формування друкованих і електронних ресурсів біографічної інформації розробляються насамперед ІБД НБУВ та окремими фахівцями інших наукових установ і вищих навчальних закладів, які тісно співробітничать із цим інститутом. Найважливіші результати теоретичних і методичних досліджень публікуються у книжкових виданнях ІБД НБУВ, а також продовжуваному збірнику наукових праць «Українська біографістика = Biographistica ukrainica». Слід окремо зауважити, що випуск іншими установами наукових збірників, у назві яких фігурує термін «біографістика» («Українська історична біографістика: забуте і невідоме», «Історія науки і біографістика»), не має безпосереднього стосунку до розвитку біографістики як спеціальної історичної дисципліни — у них публікуються серйозні історико-біографічні дослідження, але практично ніколи не порушуються на сучасному рівні питання теорії та методики біографічних досліджень. Дещо проблемним, на наш погляд, виглядає і необґрунтоване поширення останнім часом нового термінологічного ряду на

зразок: «військова біографістика», «сільськогосподарська біографістика», «бібліотекознавча...», «медична...», «педагогічна...», «музична...». Це питання залишається дискусійним. Та ми певні, що про правомірність використання такої термінології доречно говорити лише тоді, коли йдеться про певні специфічні теоретичні та методичні засади дослідження біографій діячів певних галузей [33].

Без перебільшення можна сказати, що осмислення шляхів розвитку новітньої української біографіки, визначення на сучасному рівні їх теоретичних і методичних засад, пріоритетних завдань і перспектив стали можливими насамперед завдяки діяльності Інституту біографічних досліджень НБУВ. Саме у його стінах та на сторінках його видань відбулися впродовж двох десятиліть незалежності України усі найважливіші наукові дискусії з доволі гострих проблем теорії та практики дослідницької та науково-інформаційної роботи. Вони чимало допомогли вітчизняним фахівцям подолати як застарілі стереотипи, так і деякі новітні негативні тенденції у розвитку вітчизняної біографіки. До цього кола вразливих явищ в українській біографіці на рубежі ХХ–ХХІ ст. належали етноцентризм, запозичений ще від доби «Галицького П'ємонту», що вже став анахронізмом в умовах утвердження українства як державницької нації; «парадність» і псевдоелітарність, нав'язувані українській біографіці на рубежі ХХ–ХХІ ст. новими суспільними «елітами», що прагнули до легітимізації; тяжіння до лінійної, описової, компілятивної біографії, що ніби повертало вітчизняну біографічну справу до часів перших біографічних розвідок учених ХІХ ст.; принципи жорсткого «рангування» персоналій відповідно до формалізованих ознак (посади, звання, нагороди), запозичені з дореволюційних і радянських часів, а не реального внеску особи у поступ українського суспільства.

Напрацювання ІБД НБУВ сприяли поверненню вітчизняної біографіки до загальнолюдських ідеалів гуманізму та демократизму, уявлень про цінність і важливість для нащадків досвіду кожного людського життя, а отже — про право кожного громадянина на власну індивідуальну біографію, а також родинну біографічну традицію, важливість осягнення «людських вимірів» історії одразу на націо-

нальному, регіональному, місцевому, родинному, професійному рівнях.

Інститутів належить значний внесок у вивчення історії розвитку та досвіду світової та вітчизняної довідкової біографічної справи, обґрунтування необхідності переносу на сучасному етапі центру ваги всієї біографічної та біобібліографічної довідково-інформаційної роботи в площину формування розподілених електронних ресурсів біографічної та біобібліографічної інформації, створення на цій основі загальнонаціонального віртуального інформаційного та дослідницького простору [28]. Результати зазначених розробок повною мірою втілені у розробці концептуальних засад і формуванні фундаментального електронного інформаційного ресурсу — «Українського національного біографічного архіву».

ІБД НБУВ належить ґрунтовний внесок у розробку загальнотеоретичних засад біографічних досліджень, біографістики як спеціальної історичної дисципліни, методичних питань підготовки довідкових біографічних видань. Це стосується, зокрема, досліджень дискусійних питань понятійного ряду, термінології біографістики, їх еволюції в плинні часу та в системах різних національних наукових культур (В. І. Попик). Докладно розроблено проблеми видового різноманіття довідкових біографічних видань, їх дослідницького та редакційно-видавничого інструментарію (С. М. Ляшко). Значна увага приділяється теоретичним і методичним проблемам біобібліографії, насамперед, у працях О. М. Яценка.

Також слід зазначити, що в поле зору науковців інституту, поряд із іншими підрозділами НБУВ, бібліотеками, науковими установами і вищими навчальними закладами, все частіше потрапляють принципово нові явища, що з'являються у біографічному сегменті світового та вітчизняного інформаційного простору. З'явилися наукові розвідки з проблем біографічного контенту соціальних мереж і блогів, об'єктивних і суб'єктивних чинників його формування, джерельної цінності та методів наукового аналізу та використання (Ю. В. Вернік, С. В. Муріна, Т. В. Котлярова). Принципово новим моментом у розвитку теорії та методики біографістики в ІБД НБУВ стали останнім часом

перші спроби осмислення можливостей поєднання власне біографічних досліджень у їхньому класичному розумінні з застосуванням програмних систем інтелектуального пошуку, бібліометрії та наукометрії, використанням створених напівавтоматично бібліометричних портретів учених (В. І. Попик). Новаторськими стали дослідження проблем активної участі бібліотек у формуванні культури біографічного читання різних категорій читачів, насамперед дітей і юнацтва, а також культури видавничої діяльності в галузі біографіки (Н. П. Марченко).

Зважаючи на необхідність посилення науково-методичного впливу на всі сегменти інтеграції, формування та поширення біографічної інформації, ІБД НБУВ напрацьовує нині методичні рекомендації з проблем підвищення ефективності репрезентації у електронних мережах історичного та сучасного креативного людського потенціалу України, якості персональних бібліографічних показників.

Серед назрілих завдань теоретичного та методичного забезпечення діяльності бібліотек, установ науки та культури, закладів освіти у галузі інтеграції та поширення біографічного знання, реалізації науково-інформаційних проектів — вироблення оптимальних моделей розбудови бібліотеками спільно з науковими інституціями, університетами, архівами та музеями, громадськими осередками, видавництвами та інформаційними центрами тематичних, галузевих і регіональних електронних ресурсів біографічної та біобібліографічної інформації; опрацювання на сучасному інформаційно-технологічному рівні проблем поєднання довідкових матеріалів із повнотекстовими бібліотеками публікацій і відкритими архівами документів і матеріалів; формування єдиного дослідницького простору у галузі біографіки, біографістики та споріднених спеціальних історичних і бібліотечно-інформаційних дисциплін із розбудовою різних типів віртуальних дослідницьких лабораторій, розрахованих на інтеграцію зусиль розподілених творчих колективів фахівців із усіх регіонів України та зарубіжжя.

Водночас і в науково-методичному, і в організаційному плані, за висновками спеціалістів, чимдалі повинно йтися вже не про налагодження взаємної інформації, координацію з окремих освітніх і науково-дослідних проектів, а про

принципово вищий рівень співробітництва, спрямований на розбудову цілісного біографічного інформаційного та дослідницького середовища як важливого сегмента національного науково-інформаційного простору. Зазначене передбачає максимальну інтеграцію зусиль усіх учасників дослідницького й інформаційного процесу, тобто, втілення їх у конкретні проекти та програми розвитку співробітництва, досягнення максимального порозуміння між зацікавленими установами й організаціями щодо напрямів і технічних параметрів спільної роботи, колективне напрацювання низки теоретичних і методичних документів, конвенційних угод, взаємно прийнятних для усіх правил і регламентів.

За всіма уявленнями сучасної теоретичної думки та практичним досвідом бібліотечно-інформаційної роботи, саме українські бібліотеки, передусім — провідні спеціалізовані наукові бібліотеки, можуть і повинні очолити цей процес, оскільки вони є головними комунікативними центрами інтеграції, інтелектуального опрацювання та поширення біографічної інформації, а також науково-методичної та координаційної роботи. Однак, ця провідна роль бібліотек не може бути реалізована ними «автоматично», а лише за умов докладання до цього максимально цілеспрямованих і наполегливих зусиль.

1. Б. Д. Грінченко. Документи і матеріали з фондів Інституту рукопису ЦНБ ім. В. І. Вернадського НАН України [Текст] : покажчик. – Вып. 1 : Віршовані твори / НАН України, Центральна наукова бібліотека ім. В. І. Вернадського, Ін-т укр. Археографії ; упор. Н. М. Зубкова. – К. – 1994. – 240 с. – (Науково-довідкові видання з історії України ; вип. 38).
2. *Бібліотекознавець* Любов Борисівна Хавкіна: Харківський період діяльності (1888–1918) [Текст] : зб. матеріалів / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. : А. М. Перепеча, Н. І. Капустіна. – Х., 2004. – 128 с.
3. *Бугаєва О. В.* Архівна спадщина Музичного товариства імені М. Д. Леонтовича [Текст] : [монографія] / Олена Бугаєва. – К. : НБУВ, 2011. – 387 с.
4. Видатний український бібліотекознавець Б. О. Борович (1883–1938) [Текст] : зб. матеріалів / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. : А. О. Черевко, Т. Л. Кульшицька. – Х., 2005. – 90 с.
5. Видатні вчені Національної академії наук України: особові арх. та рукоп. фонди академіків і членів-кореспондентів у Національній

- б-ці України ім. В. І. Вернадського (1918–1988) [Текст] : путівник / НБУВ ; уклад. : О. С. Боляк та ін., відп. ред. – акад. НАН України О. С. Онищенко. – К., 1998. – 307 с.
6. Документальні матеріали М. С. Грушевського у фондах відділу рукописів ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН УРСР [Текст] : каталог. – Вып. 16 / С. М. Кіржаєв. – К. : [б. в.], 1991. – 119 с. – (Науково-довідкові видання з історії України).
  7. *Ківшар Т. І.* Бібліотекознавча біографістика як розділ галузевої біографістики [Текст] / Т. І. Ківшар // Наук. праці Кам'янець-Подільського Нац. Ун-ту ім. І. Огієнка. – 2010. – Вып. 2. – С. 10–20. – (Сер. «Бібліотекознавство. Книгознавство»).
  8. *Ківшар Т. І.* Бібліотечна біографіка в контексті становлення радянського бібліотекознавства в Україні: діяльність Іллі Вугмана (1890–1929 рр.) [Текст] / Т. І. Ківшар // Укр. біографістика : зб. наук. праць. – К. : НБУВ, 2012. – Вып. 9. – С. 25–64.
  9. *Ківшар Т. І.* Біобібліографія бібліотекознавства у сфері професійної комунікації [Текст] / Т. І. Ківшар // Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору : матер. міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). – К. : НБУВ, 2014. – С. 355–359.
  10. *Ківшар Т. І.* Біографічна інформація про бібліотекарів на сайтах національних книгозбірень України [Текст] / Т. І. Ківшар // Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матер. міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). – К. : НБУВ, 2013. – С. 205–209.
  11. *Ківшар Т. І.* Українська бібліотечна біографіка ХХ – поч. ХХІ ст.: етапи й тенденції розвитку [Текст] / Т. І. Ківшар // Укр. біографістика : зб. наук. праць. – К. : НБУВ, 2011. – Вып. 8. – С. 98–148.
  12. Книжкові джерела української біографістики у фондах Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського : матеріали до бібліографії (середина ХІХ–ХХ ст.) [Текст] / НАН України, НБУВ, Ін-т біографічних досліджень ; авт.-уклад. Т. В. Куриленко, Н. І. Любовець, О. М. Яценко. – К., 2004. – 365 с. – (Джерела укр. біографістики ; вип. 1).
  13. Книжкові джерела української біографістики у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : матеріали до бібліографії (2001–2003 рр.) [Текст] / Авт.-укладачі : Н. І. Мельник-Любовець, О. М. Яценко. – К., 2006. – 204 с. – (Джерела укр. біографістики ; вип. 2).
  14. *Любовець Н. І.* Мемуари як складова електронних ресурсів бібліотек України [Текст] / Н. І. Любовець // Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матер. міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). – К. : НБУВ, 2013. – С. 211–214.
  15. *Любовець Н. І.* Мемуари як складова електронних ресурсів бібліотек: світовий досвід та перспективи створення вітчизняного електронного ресурсу «Українська мемуаристика» [Текст]. / Н. І. Любовець // Укр. біографістика : зб. наук. праць. – К. : НБУВ, 2013. – Вып. 10. – С. 417–430.
  16. *Любовець Н. І.* Спадщина Тараса Шевченка у вітчизняних бібліографічних джерелах: на матеріалах посібника «Українські

- персональні бібліографічні покажчики (1856–2013)» [Текст] / Н. І. Любовець, О. М. Яценко // Укр. біографістика : зб. наук. праць. – К. : НБУВ, 2014. – Вип. 11. – С. 272–283.
17. Любовець Н. І. Українські мемуари в сучасному інформаційному просторі [Текст] / Н. І. Любовець // Наук. праці НБУВ. – К. : НБУВ, 2013. – Вип. 37. – С. 602–615.
18. Ляшко С. М. Бібліотека як джерело вивчення історичної науки (на прикладі Постійної комісії для складання Біографічного словника діячів України. 1918–1933 [Текст] / С. М. Ляшко // Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матер. міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). – К. : НБУВ, 2013. – С. 209–211.
19. Ляшко С. М. Біографічна довідкова справа в Україні (60-ті рр. ХІХ- 40-і рр. ХХ ст.) [Текст] : нариси історії / С. М. Ляшко. – Запоріжжя : Дике поле, 2006. – 88 с.
20. Марченко Н. П. Біобібліографічні ресурси на сайтах бібліотек для дітей і юнацтва України [Текст] / Н. П. Марченко // Місце і роль бібліотек у формуванні національного інформаційного простору : матер. міжнар. наук. конф. (Київ, 21–23 жовт. 2014 р.). – К. : НБУВ, 2014. – С. 365–367.
21. Марченко Н. П. Зasadничі принципи та тенденції формування вітчизняних електронних ресурсів, присвячених книзі для дітей і дитячому читанню [Текст] / Н. П. Марченко // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського : зб. наук. пр. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2014. – Вип. 4. : Інтегрований галузевий інформаційний ресурс: стан, проблеми, перспективи створення та забезпечення доступу. – С. 367– 375.
22. Марченко Н. П. Новітня Шевченкіана на сайтах провідних бібліотек України для дітей [Текст] / Н. П. Марченко // Укр. біографістика : зб. наук. праць. – К. : НБУВ, 2014. – Вип. 11. – С. 336–361.
23. Медицина в Україні. Видатні лікарі [Текст]. – Вип. 1–2, у 4-х кн. – К., 1997–2007.
24. Модзалевський В. Л. Малоросійський родословник [Текст] / Укр. генеалогічне тов-во; НАН України; Ін-т рукопису НБУВ; Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського ; Ін-т історії України / Г. В. Боряк, В. В. Томазов (ред. кол.), В. В. Томазов, С. В. Шурляков (упоряд.). – К. , Спб. : Изд. ВИРД, 1996–2004. – Т. 5, вип. 1–5.
25. Муріна С. В. Місце біографіки у житті сучасної бібліотеки (з досвіду роботи районної бібліотеки № 157 м. Києва) [Текст] / С. В. Муріна // Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матер. міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). – К. : НБУВ, 2013. – С. 223–225.
26. Особові архівні фонди Інституту рукопису : [Текст] : путівник / НБУВ. Ін-т рукопису ; уклад. : О. С. Боляк та ін. ; відп. ред. – акад. НАН України О. С. Онищенко. – К., 2002. – 768 с.
27. Попик В. И. Библиотеки как интеграторы электронных ресурсов историко-биографической информации [Текст] / В. И. Попик // Библиотековедение. – 2014. – № 1. – С. 42–46.
28. Попик В. И. Виртуальные библиотеки XXI века и задачи создания Украинского национального биографического архива [Текст] /

- В. І. Попик // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. Научно-практич. и теоретич. сб. – Вып. 4. – К., 2006. – С. 26–36.
29. Попик В. І. Здобутки й завдання українських бібліотек в інтеграції та поширенні ресурсів біографічної інформації [Текст] // Наук. праці НБУВ. – К. : НБУВ, 2013. – Вип. 37. – С. 547–567.
30. Попик В. І. Електронні ресурси, присвячені Тарасові Шевченку, як відображення сучасного стану розвитку вітчизняного віртуального інформаційного простору [Текст] / В. І. Попик // Укр. біографістика : зб. наук. праць. – К. : НБУВ, 2014. – Вип. 11. – С. 257–271.
31. Попик В. І. Ресурси довідкової біографічної інформації : історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку [Текст] / Володимир Попик. – К. : НБУВ, 2013. – 520 с.
32. Попик В. І. Тенденції розвитку діяльності бібліотек у репрезентації пам'яті про видатних співвітчизників [Текст] / В. Попик // Політика пам'яті у культурному просторі : Національна та історична пам'ять : зб. наук. праць. – Вип. 8. – К. : Ін-т нац. пам'яті, 2013. – С. 52–60.
33. Попик В. І. Biography – Біографіка – Біографістика – Біобібліографія: понятійний арсенал історико-біографічних досліджень [Текст] / В. І. Попик // Укр. іст. журнал. – 2015. – № 3. – С. 124–138.
34. Професори Одеського (Новоросійського) університету : біограф. Словник, у 4 т. [Текст] / кол. автор ; відп. ред. : Сминтина В. А. ; ОНУ імені І. І. Мечникова ; Наук. б-ка. – Одеса : Астропринт, 2005.
35. Софія Богданівна Шоломова : до 70-річчя від дня народж. : біобібліогр. покажч. [Текст] / Держ. закл. «Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка» ; уклад. В. О. Ярошик ; наук. ред. І. Я. Лосієвський. – Х., 2010. – 66 с. – (Сер. «Краєзнавці Слобожанщини»).
36. Тарас Григорович Шевченко : бібліографія видань творів, 1840–2014 [Текст] / НАН України, НБУВ ; голов. ред. О. С. Онищенко ; ред. : В. І. Попик, Л. В. Беляєва, В. М. Горовий. – К., 2014. – 548 с. – До 200-річчя від дня народження Тараса Григоровича Шевченко (1814–2014).
37. Українська журналістика в іменах [Текст] : матеріали до енциклопед. словника / М. М. Романюк, відп. ред. – Вип. 1–20. – Л. : Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника, 1994–2013.
38. Яценко О. М. Місце біографічної інформації у діяльності наукової бібліотеки в сучасних умовах [Текст] / О. М. Яценко // Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів : матер. міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.). — К., 2013. — С. 220–223.
39. Яценко О. М. Персональна бібліографія, біобібліографія: термінологічний аналіз [Текст] / О. М. Яценко // Бібліотеч. вісник. – 2014. – № 5. – С. 24–29.
40. Яценко О. М. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856–2013) / О. М. Яценко, Н. І. Любовець ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; редкол. В. І. Попик (голова) [та ін.]. – К., 2015. – 469 с. – (Сер. «Джерела укр. біографістики ; вип. 3).

41. About Biography & Genealogy Master Index (BGMI) [Electronic resource] // Ancestry. – Access mode : <http://search.ancestry.com/search/db.aspx?dbid=4394>, free. – The name of the screen.
42. American National Biography Online [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.anb.org/login.html?url=%2Farticles%2Fhome.html&ip=93.74.125.179&nocookie=0>, free. – The name of the screen.
43. Biographical Resources [Electronic resource] : Introduction to the Collections // The New York Public Library. – Access mode : <http://legacy.www.nypl.org/research/chss/grd/resguides/biography/print.html>, free. – The name of the screen.
44. Biography Resource Center Database [Electronic resource] // Globe Education Network Library. – Access mode : <http://www.globeeducationnetwork.com/library/resources/articles/biography-resource-center>, free. – The name of the screen.

REFERENCES

1. Zubkova, N. M. (Eds.). (1994). *B. D. Hrinchenko. Dokumenty i materialy z fondiv Instytutu rukopysu Tsentralnoi naukovoï biblioteki imeni V. I. Vernadskoho NAN Ukrainy. Pokazhchyk* [B. D. Hrinchenko. Documents and materials from the funds of the Institute of Manuscripts of the Central Scientific Library of National Academy of Sciences of Ukraine: pointer] (Vol. 1: Verse works). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
2. Perepecha, A. M., & Kapustina, N. I. (2004). *Bibliotekoznavets Liubov Borysivna Khavkina: Kharkivskyi period diialnosti (1888–1918)* [Library scientist L. B. Khavkina: Kharkiv's period of activity (1888–1918)]. Kharkiv. [in Ukrainian].
3. Bugaeva, O. V. (2011). *Arkhivna spadshchyna Muzychnoho tovarystva imeni M. D. Leontovycha* [Archival Heritage of M. D. Leontovich Music Society] Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
4. Cherevko, A. O., & Kulshytska, T. L. (2005). *Vydatnyi ukraïnskyi bibliotekoznavets B. O. Borovych (1883–1938). Zbirnyk materialiv.* [Prominent Ukrainian library scientist B. A Borovichi (1883–1938)]. Kharkiv. [in Ukrainian].
5. Onyshchenko, & O. S., Boriak, H. V. (Eds.). (1998). *Vydatni vcheni Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy. Osobovi arkhivni ta rukopysni fondy akademikiv i chleniv-korespondentiv u Natsionalnii bibliotetsi Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho (1918–1988). Putivnyk* [Prominent scientists of the National Academy of Sciences of Ukraine. Personal archives and manuscripts fondes of academicians and corresponding members of the National Akademy of sciences of Ukraine in V. I. Vernadsky National Library of Ukraine (1918–1988). Guide]. Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
6. Kirzhaiev, S. M. (Eds.). (1991). *Dokumentalni materialy M. S. Hrushevskoho u fondakh viddilu rukopysiv Tsentralnoi naukovoï biblioteki imeni V. I. Vernadskoho AN URSR. Katalog* [M. S. Grushevsky documentary materials in the collections of manuscripts of manuscripts department of V. I. Vernadsky Central

- Science Library of USSR Academy of Sciences: Directory]. (Vol. 16). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
7. Kivshar, T. I. (2010). *Bibliotekoznavcha biohrafistyka yak rozdil haluzevoi biohrafistyky* [Librarian's biography as a sector of branch biography science]. In *Naukovi pratsi Kamianets-Podilskoho Natsionalnogo Unsiwersitetu imeni I. Ohiiienka* [Science Works of I. Ohiiienko Kamyanets-Podilsky National University]. (Vol. 2, pp. 10–20). Kamianets-Podilskyyi. [in Ukrainian].
  8. Kivshar, T. I. (2012). *Bibliotekna biohrafika v konteksti stanovlennia radianskoho bibliotekoznavstva v Ukraini: diialnist Illi Vuhmana (1890–1929)* [Library biohrafika in the context of formation of the Soviet library science in Ukraine: Elias Vuhman (1890–1929) activity]. In *Ukrainska biohrafistyka* [Biographistica Ukrainica]. (Vol. 9, pp. 25–64). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  9. Kivshar, T. I. (2014). *Biobibliohrafiia bibliotekoznavstva u sferi profesiinoi komunikatsii* [Bibliography of Library Science in Professional Communication]. In *Proceedings of the International Science Conference. Mistse i rol bibliotek v formuvanni natsionalnogo informaciiinogo prostoru* [The place and role of libraries in the formation of the national information space]. Kyiv, October 21–23. 2014 (pp. 355–359). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  10. Kivshar, T. I. (2013). *Biohrafichna informatsiia pro bibliotekariu na saitakh natsionalnykh knyhozbiren Ukrainy* [Kivshar T. I. librarians Biographical information on the websites of national libraries of Ukraine]. In *Proceedings of the International Science Conference. Adaptatsiia zavidan i funksiiv naukovoi biblioteky do vymoh rozvytku tsyfrovyykh informatsiinykh resursiv* [Adaptation of tasks and functions to the requirements of scientific library of digital information resources]. Kyiv, October 8–10. 2013 (pp. 205–209). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  11. Kivshar, T. I. (2011). *Ukrainska bibliotekna biohrafika XX – pochatku XXI st. Etapy i tendentsii rozvytku* [Ukrainian Library biohrafika XX – early. XXI century. Stages and trends]. In *Ukrainska biohrafistyka* [Biographistica Ukrainica]. (Vol. 8. pp. 98–148). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  12. Kurylenko, T. V., Lyubovets, N. I., & Yatsenko, O. M. (2004). *Knyzhkovi dzherela ukrainskoi biohrafistyky u fondakh Natsionalnoi biblioteky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Materialy do bibliohrafi (seredyna XIX–XX st.)* [Book's Ukrainian biographical sources in the collections of the V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Materials to bibliography (middle of the nineteenth and twentieth centuries)]. (Vol. 1: Sources of Ukrainian biography science). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  13. Lyubovets, N. I., & Yatsenko, O. M. (2006). *Knyzhkovi dzherela ukrainskoi biohrafistyky u fondakh Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho. Materialy do bibliohrafi (2001–2003)* [Book Ukrainian biographical sources in the collections of the V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Materials to bibliography (2001–2003)]. (Vol. 2: Sources of Ukrainian biography science). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].

14. Lyubovets, N. I. (2013). *Memuary yak skladova elektronnykh resursiv bibliotek Ukrainy* [The memoir component of the e-resources of Ukrainian libraries]. In *Abstracts of Papers International Science Conference. Adaptatsiia zavdan i funktsii naukovoï biblioteky do vymoh rozvytku tsyfrovyykh informatsiinykh resursiv* [Adaptation of tasks and functions to the requirements of scientific library of digital information resources]. Kyiv, October 8–10. 2013 (pp. 211–214). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
15. Liubovets, N. I. (2013). *Memuary yak skladova elektronnykh resursiv bibliotek. Svitovyi dosvid ta perspektyvy stvorennia vitchyznianoho elektronnoho resursu “Ukrainska memuarystyka”* [Memoirs as part of electronic resources of libraries: International experience and prospects of creating domestic electronic resource of “Ukrainian memoirs”]. In *Ukrainska biohrafistyka* [Biographistica Ukrainica]. (Vol. 10, pp. 417–430). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
16. Liubovets, N. I., & Yatsenko, O. M. (2014). *Spadshchyna Tarasa Shevchenka u vitchyzniannykh bibliohrafichnykh dzherelakh. Na materialakh posibnyka Ukrainski personalni bibliohrafichni pokazhchyky (1856–2013)* [Taras Shevchenko’s heritage in national bibliographic sources: Guidelines for Ukrainian personal bibliographies (1856–2013)]. In *Ukrainska biografistyka* [Biographistica Ukrainica]. (Vol. 11, pp. 272–283). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
17. Liubovets, N. I. (2013). *Ukrainski memuary v suchasnomu informatsiinomu prostori* [Ukrainian memoirs in modern information space]. In *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy* [Scientific works of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. (Vol. 37, pp. 602–615). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
18. Lyashko, S. M. (2013). *Biblioteka yak dzhereło vyvchennia istorychnoi nauky (na prykladi Postiinoi komisii dlia skladannia Biohrafichnoho slovnyka diiachiv Ukrainy. 1918–1933)* [Library as a source for the study of historical science (for example Standing Committee to compile biographical dictionary leaders Ukraine. 1918–1933)]. In *Proceedings of the International Science Conference. Adaptatsiia zavdan i funktsii naukovoï biblioteky do vymoh rozvytku tsyfrovyykh informatsiinykh resursiv* [Adaptation of tasks and functions to the requirements of scientific library of digital information resources]. Kyiv, October 8–10. 2013 (pp. 209–211). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
19. Lyashko, S. M. (2006). *Biohrafichna dovidkova sprava v Ukraini (60-ti rr. XIX – 40-i rr. XX st.). Narysy istorii* [Biographical information business in Ukraine (60-ies. XIX- 40-ies. XX century.). Essays on History]. Zaporizhzhia: Dyke pole. [in Ukrainian].
20. Marchenko, N. P. (2014). *Biobibliohrafichni resursy na saitakh bibliotek dlia ditei i yunatstva Ukrainy* [Bibliographic resources on sites of libraries for children and youth of Ukraine]. *Proceedings of the International Science Conference. Mistse i rol bibliotek u formuvanni natsionalnoho informatsiinoho prostoru* [The place and role of libraries in the formation of the national information space]. Kyiv, October 21–23. 2014 (pp. 365–367). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
21. Marchenko, N. P. (2014). *Zasadnychi pryntsypy ta tendentsii formuvannia vitchyzniannykh elektronnykh resursiv, prysviachenykh knyzi dlia ditei i dytiachomu chytanniu* [Fundamental principles

- and trends in the development of domestic electronic resources dedicated to the book for children and children's reading]. In *Naukovi pratsi Derzhavnoi naukovo-pedagogichnoi bsblioteky Ukrainy imeni V. O. Sukhomlynskoho* [Science Labores of V. A. Sukhomlynsky State scientific pedagogical library of Ukraine]. (Vol. 4, pp. 367–375). Vynnytsia: Nilan-LTD. [in Ukrainian].
22. Marchenko, N. P. (2014). Novitnia Shevchenkiana na saitakh providnykh bibliotek Ukrainy dlia ditei [New Shevchenkiana on the sites of leading libraries of Ukraine for Children]. In *Ukrainska biografistyka* [Biographistica Ukrainica]. (Vol. 11, pp. 336–361). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  23. *Medytsyna v Ukraini. Vydatni likari*. [Medicine in Ukraine. Prominent doctors]. (1997–2007). (Vol. 1–2, 4th ed.). Kyiv. [in Ukrainian].
  24. Boriak, H. V., Tomazov, V. V., & Shurliakov, C. V. (Eds). (1996–2004). *Modzalevskyy V. L. Malorosiiskyyi rodoslovnyk*. [Modzalevskyy V. L. Malorossiysky rodoslovnyk]. (5th, Vol. 1–5). Kyiv, St. Petersburg. [in Ukrainian].
  25. Murina, S. V. (2013). *Mistse biohrafiky u zhytti suchasnoi biblioteky (z dosvidu roboty raionnoi biblioteky № 157 mists Kyieva)* [Place of biohraphy in the life of a modern library (the experience of the District Library № 157 of Kyiv)]. In *Proceedings of the International Science Conference. Adaptatsiia zavdan i funktsii naukovoii biblioteky do vymoh rozvytku tsyfrovyykh informatsiinykh resursiv* [Adaptation of tasks and functions to the requirements of scientific library of digital information resources]. Kyiv, October 8–10. 2013 (pp. 223–225). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  26. Onyshchenko, O. S. (Ed.). (2002). *Osobovi arkhivni fondy Instytutu rukopysu. Putivnyk*. [Personal archival fonds of Manuscripts institute. Guide]. Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  27. Popyk, V. Y. (2014). *Biblioteki kak integratory elektronnykh resursov istoriko-biograficheskoy informacii* [Library as an integrator of electronic resources of historical and biographical information]. *Bibliotekovedenie* [Library and Information Science]. 1, 42–46. [in Russian].
  28. Popyk, V. Y. (2006). *Virtual'nye biblioteki XXI veka i zadachi sozdanija Ukrainskogo nacional'nogo biograficheskogo arhiva* [Virtual libraries of the XXI century and the task of creating of the Ukrainian national biographical archive]. In *Biblioteki nacional'nykh akademij nauk. Problemy funkcionirovaniya, tendencii razvitija* [Libraries of national academies of science. Problems of functioning, development trends]. (Vol. 4, pp. 26–36). Kyiv. [in Russian].
  29. Popyk, V. I. (2013). *Zdobutky i zavdannia ukrainskykh bibliotek v intehtratsii ta poshyrenni resursiv biohrafichnoi informatsii* [Achievements and challenges in of Ukrainian libraries in integration and distributing of biographical information resources]. In *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho* [Scientific works of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. (Vol. 37, pp. 547–567). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  30. Popyk, V. I. (2014). *Elektronni resursy, prysviacheni Tarasovi Shevchenku, yak vidobrazhennia suchasnoho stanu rozvytku vitchyznianoho virtualnoho informatsiinoho prostoru* [Electronic

- resources dedicated to Taras Shevchenko as reflection of current development state of national domestic virtual informational space]. In *Ukrainska biografistyka* [Biographistica Ukrainica]. (Vol. 11, pp. 257–271). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
31. Popyk, V. I. (2013). *Resursy dovidkovoï biohrafichnoi informatsii: istorychnyi dosvid formuvannia, suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku* [Resources of references biographical information, historical experience of formation, current status, problems and prospects]. Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  32. Popyk, V. I. (2013). *Tendentsii rozvytku diialnosti bibliotek u reprezentatsii pam'iaty pro vydatnykh spivvitchyznykiv* [Trends of libraries activity in representation of a memory of prominent compatriots]. In *Polityka pam'iaty u kulturnomu prostori. Natsionalna ta istorychna pamiat* [Politics of memory in the cultural space: National and historical memory]. (Vol. 8, pp. 52–60). Kyiv: Institute of national memory [in Ukrainian].
  33. Popyk, V. I. (2015). *Biography – Biohrafika – Biohrafistyka – Biobibliohrafia: poniatiinyi arsenal istoryko-biohrafichnykh doslidzhen* [Biography–Biohraphika–Biohraphistyka–Bibliography. Conceptual arsenal of historical and biographical studies]. *Ukrainski istorychnii zhurnal* [Ukrainian historical magazine]. 3, 124–138. [in Ukrainian].
  34. Smyntyna, V. A. (Ed.). (2005). *Profesory Odeskoho (Novorosiiskoho) universytetu. Biohrafichny slovnyk u 4 tomakh* [Professors of Odessa (Novorossiysk) University Biography dictionary, 4 vols]. Odesa: Astroprynt. [in Ukrainian].
  35. Yaroshyk, V. O. (2010). *Sofia Bohdanivna Sholomova. Do 70-rychchia vid dnia narodzhennya. Biobibliohrafichny pokazhchyk* [Sofia Bogdanivna Sholomova: the 70th Anniversary of the Birthday. Biobibliohrafy]. Kharkiv. [in Ukrainian].
  36. Onyshchenko, O. S. (Ed.). (2013). *Taras Hryhorovych Shevchenko. Bibliohrafia vydan tvoriv. 1840–2014*. [Taras Shevchenko, a bibliography of publications Works, 1840–2014]. Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  37. Romaniuk, M. M. (Ed.). (1994–2013). *Ukrainska zhurnalistyka v imenakh. Materialy do entsyklopedychnogo slovnyka* [Ukrainian journalistiks in names. Materials to the encyclopedic dictionary]. (Vol. 1–20). Lviv: Vasyl Stefanyk Lviv National Scientific Library of Ukraine [in Ukrainian].
  38. Yatsenko, O. M. (2013). *Mistse biohrafichnoi informatsii u diialnosti naukovoï biblioteky v suchasnykh umovakh* [Place of biographical information of scientific library in modern conditions]. In *Proceedings of the International Science Conference. Adaptatsiia zavdan i funktsii naukovoï biblioteky do vymoh rozvytku tsyfrovnykh informatsiinykh resursiv* [Adaptation of tasks and functions to the requirements of scientific library of digital information resources]. Kyiv, October 8–10. 2013 (pp. 220–223). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
  39. Yatsenko, O. M. (2014). *Personalna bibliohrafia, biobibliohrafia: terminolohichniy analiz* [Personal bibliography Bibliography: terminological analysis]. *Bibliotechnyi visnyk* [Bibliotechnyi visnyk]. 5, pp. 24–29. [in Ukrainian].

40. Yatsenko. O. M., & Liubovets, N. I. (2015). *Ukrainski personalni bibliorafichni pokazhchyky (1856–2013)* [Ukrainian personal bibliographies (1856–2013)]. (Vol. 3: Sources of Ukrainian biography sciense). Kyiv: VNLU. [in Ukrainian].
41. *About Biography & Genealogy Master Index (BGMI)*. Ancestry. Access mode : <http://search.ancestry.com/search/db.aspx?dbid=4394>, free.
42. *American National Biography Online*. – Access mode : <http://www.anb.org/login.html?url=%2Farticles%2Fhome.html&ip=93.74.125.179&nocookie=0>, free.
43. *Biographical Resources*. Introduction to the Collections. The New York Public Library. Access mode : <http://legacy.www.nypl.org/research/chss/grd/resguides/biography/print.html>, free.
44. *Biography Resource Center Database*. Clobe Education Network Library. Access mode : <http://www.globeeducationnetwork.com/library/resources/articles/biography-resource-center>, free.

Здобутки та перспективні завдання бібліотечної біографіки.

Попик В. І. Генеральний директор Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, директор Інституту біографічних досліджень, доктор історичних наук, член-кореспондент НАН України (Київ).

Українська біографістика = Biographistica ukrainica. – К., 2015. – Вип. 12. – С. 9–41.

У статті розглядаються здобутки українських бібліотек у розвитку біографічних досліджень і біографічно-інформаційної діяльності, зокрема, у підготовці біобібліографічних покажчиків, довідників за особовим архівним фондам, формування електронних ресурсів біографічної інформації, збагачення теоретичних і методичних основ біографістики як спеціальної історичної дисципліни та біобібліографії. Детально розкриті досягнення Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, інших провідних наукових бібліотек, діяльність яких має галузеве спрямування (медицина, педагогіка, сільське господарство). Наголошена провідна роль наукових бібліотек у цій галузі гуманітарних досліджень, значення їх методичних розробок для забезпечення дослідницької та видавничої біографічно-інформаційної справи в Україні. Проаналізовано особливості біографічно-інформаційної діяльності регіональних публічних і університетських бібліотек. Увагу приділено завданням інтеграції зусиль бібліотек, наукових установ, навчальних закладів, видавництва та інформаційних корпорацій у створенні друкованих та електронних інформаційних ресурсів, які широко розкривали б історичний і сучасний креативний людський потенціал України.

Ключові слова: біографіка, біографістика, біобібліографія, біографічно-інформаційна діяльність, електронні ресурси біографічної інформації.

Achievements and perspective tasks of library historical and biographical studies.

Ропук Volodymyr, Director General V. Vernadskyi National Library of Ukraine, Director of Institute for Biographical Research, Doctor of science (history), Corresponding Member of the NAS of Ukraine (Kyiv).

Ukrainian biographical = Biographistica ukrainica. – К., 2015. – Vol. 12. – P. 9–41.

The article reviews the achievements of Ukrainian libraries in development of biographical research and biographical information activity, including preparation bibliographic indexes, directories through personal archives, forming electronic resources biographical information, enriching the theoretical and methodological foundations of biographical studies as a special historical discipline and bibliography. Details disclosed achievement of the Vernadsky National Library of Ukraine, and other leading scientific libraries whose activities are oriented to the branch (medicine, education, agriculture). Emphasized the leading role of academic libraries in this field of humanitarian studies, meaning their methodological developments for research and publishing biographical and information business in Ukraine. The features biographical information activity of regional public and university libraries analyzed. Attention is paid to the task of integrating the efforts of libraries, research institutions, educational institutions, corporations, publishers, and information to create printed and electronic information resources that would broadly disclose historical and contemporary creative human potential of Ukraine.

Keywords: biographica, historical and biographical studies science, biobibliography, biography and information activities, electronic resources of biographical information.

Достижения и перспективные задачи библиотечной биографии.

Попик В. И., Генеральный директор Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского, директор Института биографических исследований, доктор исторических наук, член-корреспондент НАН Украины (Киев).

Украинская биографистика = Biographistica ukrainica. – К., 2015. – Вып. 12. – С. 9–41.

В статье рассматриваются достижения украинских библиотек в развитии биографических исследований и биографически-информационной деятельности, в частности, в подготовке биобиблиографических указателей, справочников по личным архивным фондам, формировании электронных ресурсов биографической информации, обогащении теоретических и методических основ биографистики как специальной исторической дисциплины и биобиблиографии. Подробно раскрыты достижения Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского, других ведущих научных библиотек, деятельность которых имеет отраслевое направление (медицина, педагогика, сельское хозяйство). Подчеркнута ведущая роль научных библиотек в этой области гуманитарных исследований, значение их методических разработок для обеспечения исследовательского и издательского биографически-информационного дела в Украине. Проанализированы особенности биографически-информационной деятельности региональных публичных и университетских библиотек. Внимание уделено задачам интеграции усилий библиотек, научных учреждений, учебных заведений, издательств и информационных корпораций в создании печатных и электронных информационных ресурсов, которые широко раскрывали бы исторический и современный креативный человеческий потенциал Украины.

Ключевые слова: биографика, биографистика, биобиблиография, биографически-информационная деятельность, электронные ресурсы биографической информации.